

BESLUIT

Minister

Maria van der Hoeven

17 juli 2006

Stichting Boogbrug Vianen
Walkade 15
3401 DR IJSSELSTEIN

O N D E R
O N D E R
L T U U R
N E T E M
S C H A P

Kenmerk

CFI/BGS-2006/ 115263M

Den Haag

17. JULI 2006

De minister van onderwijs, cultuur en wetenschap

beslissend op het bezwaarschrift d.d. 21 november 2005 ingediend door de Stichting Boogbrug Vianen te IJsselstein, tegen het besluit van 13 oktober 2005, kenmerk MS-2005-4338, waarbij op grond van artikel 4:6 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) de **brug over de Waal bij Zaltbommel** niet is aangewezen als beschermd monument in de zin van de Monumentenwet 1988 onder verwijzing naar de eerdere afwijzende beschikking d.d. 13 mei 2004;

gezien het hierbij gevoegde advies van de Commissie voor de bezwaarschriften van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 4 mei 2006,

BESLUIT:

het bezwaarschrift van 21 november 2005 ingediend door de Stichting Boogbrug Vianen te IJsselstein tegen het besluit van 13 oktober 2005, kenmerk MS-2005-4338 op de gronden genoemd in het advies van de Commissie voor de bezwaarschriften gegrond te verklaren en te herroepen.

Nu bovengenoemd besluit niet in stand kan blijven, dient in overeenstemming met het voornoemde advies van de Commissie voor de bezwaarschriften van OCW alsnog inhoudelijk op het verzoek d.d. 29 september 2005 tot aanwijzing van de 12 stalen bruggen over de grote rivieren, gebouwd in het kader van het Rijkswegenplan 1927, als één monument cq. monumentencomplex te worden beslist.

Dienaangaande is inmiddels bij besluit van 1 juni 2006, kenmerk MS-2005-4330 etc. inhoudelijk beslist op het verzoek d.d. 29 september 2005 tot aanwijzing als groep van 12 bruggen, waaronder begrepen de voormalige verkeersbrug brug over de Waal bij Zaltbommel, zodat daarmee aan het advies van voornoemde commissie is voldaan.

Ik moge u naar bedoeld besluit van 1 juni 2006, dat in de plaats komt van het thans herroepen besluit van 13 oktober 2005, verwijzen.

(Maria J.A. van der Hoeven)

U kunt tegen deze beschikking beroep in stellen bij de rechtbank Utrecht, Sector bestuursrecht, Postbus 13023, 3507 LA te Utrecht. Het beroepschrift moet binnen zes weken na de dag waarop de beschikking u is toegezonden, aan de rechtbank worden gestuurd.

De Commissie voor de bezwaarschriften
van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

ADVIES

Zaaknummer: BC051532, BC051643 en BC051650

Inzake

1. het bezwaarschrift d.d. 29 september 2005 dat is ingediend door W.J. van Sijl (voorzitter) namens de Stichting Boogbrug Vianen te IJsselstein (verder te noemen bezwaarde)

tegen

het besluit van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mr. Medy C. van der Laan, (verder te noemen: de staatssecretaris) d.d. 23 augustus 2005, met kenmerk RW1999235;

2. het bezwaarschrift d.d. 21 november 2005 van bezwaarde

tegen

het besluit van de staatssecretaris d.d. 13 oktober 2005, met kenmerk MS-2005-4338;

3. het bezwaarschrift d.d. 21 november 2005 van bezwaarde

tegen

het besluit van de staatssecretaris d.d. 17 oktober 2005, met kenmerk MS-2005-4340.

Uit de stukken en het verhandelde ter hoorzitting is de commissie - samengevat - het volgende gebleken.

Feiten

BC051532

Bij brief van 12 december 1999 heeft bezwaarde een aanvraag tot aanwijzing als beschermd monument van de stalen boogbrug over de Lek bij Vianen op grond van artikel 3 van de Monumentenwet 1988 ingediend bij de minister.

Bezwaarde heeft bij brief van 14 januari 2000 in navolging van voornoemd aanwijzingsverzoek enkele ontbrekende gegevens toegestuurd, waaronder een brief van de minister van Verkeer en Waterstaat d.d. 2 november 1998, een artikel uit het vakblad *bouwen met staal* van september/oktober 1997, aanbevelingen door bezwaarde met betrekking tot de fietspaden die in 1967 aan weerszijden van de stalen overbrugging over de Lek bij Vianen zijn aangebracht en kanttekeningen van bezwaarde bij het waarderingsrapport van de Nederlandse Bruggen Stichting.

Bij brieven van 20 april 2000, kenmerk RW1999235, heeft de staatssecretaris de raad van de gemeente Vianen, gedeputeerde staten van de provincie Zuid-Holland en de Raad voor Cultuur gevraagd advies uit te brengen met betrekking tot voormeld aanwijzingsverzoek voor zover dit (het gedeelte van) de brug gelegen in de gemeente Vianen betreft. Bij brieven van 31 mei 2000, kenmerk RW-1999-235A, heeft de staatssecretaris voorts de raad van de gemeente Nieuwegein, gedeputeerde staten van de provincie Utrecht en de Raad voor Cultuur gevraagd advies uit te brengen met betrekking tot voormelde aanwijzingsverzoek voor zover dit (het gedeelte van) de brug gelegen in de gemeente Nieuwegein betreft.

Bij brieven van 20 april 2000, kenmerk RW1999235, en 31 mei 2000, kenmerk RW-1999-235A, zijn de eigenaar van de betreffende brug, zijnde de Staat der Nederlanden (voor deze zowel Financiën, Domeinen als Rijkswaterstaat), en bezwaarde in kennis gesteld van het feit dat de staatssecretaris over het aanwijzingsverzoek advies heeft gevraagd aan de gemeenteraad van de gemeenten waarin het object is gelegen, aan gedeputeerde staten van de betrokken provincies en aan de Raad voor Cultuur.

Bij schrijven van 7 augustus 2000 hebben burgemeester en wethouders van de gemeente Vianen de Rijksdienst voor de Monumentenzorg (RdMz) meegedeeld dat de procedure met betrekking tot een eventuele aanwijzing van de Boogbrug bij Vianen is vertraagd, door ziekte en wisseling van de personele bezetting, en dat de procedure zo spoedig mogelijk zal worden afgerond.

Bezwaarde heeft bij brief van 10 oktober 2000 ter aanvulling en ondersteuning van de aanwijzingsaanvraag, bij de RdMz bekend onder nummer RW1999235, het fotoboek "Bouw van de stalen overbrugging over de Lek bij Vianen" aan de minister toegezonden.

Bij brief van 22 november 2000 is de staatssecretaris door burgemeester en wethouders van de gemeente Vianen in kennis gesteld van het raadsbesluit van de gemeente Vianen van 19 oktober 1999 waarbij de gemeenteraad van Vianen heeft geadviseerd de Boogbrug over de Lek bij Vianen niet aan te wijzen als monument. Hierbij zijn onder meer het raadsbesluit van 19 oktober 2000 (nr. 7/1), het raadsvoorstel van 19 oktober 2000 (nr. 7), het advies van de Monumentencommissie Dorp, Stad en Land d.d. 17 augustus 2000, het verslag van de hoorzitting met Rijkswaterstaat (inclusief machtigingsbesluit) en verslag van de hoorzitting met bezwaarde meegezonden.

De RdMz heeft bij brieven van onderscheidenlijk 26 januari 2001, kenmerk RW 1999 235, en 15 augustus 2002, kenmerk RW-1999-235A, respectievelijk de raad van de gemeente Nieuwegein en gedeputeerde staten van de provincie Utrecht gerappelleerd ter zake de adviesaanvraag van 31 mei 2000.

Bij brief van 18 juni 2003, kenmerk mon-2000.1445/2 en mon-2000.1617/3, heeft de Raad voor Cultuur de staatssecretaris geadviseerd de Boogbrug over de Lek bij Vianen niet aan te wijzen als beschermd rijksmonument.

Bij brief van 19 november 2004 is de staatssecretaris door burgemeester en wethouders van de gemeente Nieuwegein in kennis gesteld van het raadsbesluit van de gemeente Nieuwegein van 4 november 2004 waarbij de gemeenteraad van Nieuwegein heeft geadviseerd de Boogbrug over de Lek bij Nieuwegein niet aan te wijzen als monument. Hierbij zijn onder meer het raadsvoorstel van 14 september 2004, het raadsvoorstel van 4 november 2004 en de verslagen van de hoorzittingen inzake de aanwijzing van de Boogbrug Vianen als beschermd rijksmonument d.d. 25 juni 2003 en 15 december 2003 meegezonden.

Bij brief van 10 maart 2005 is de staatssecretaris door H. Jungen, hoofd sector Cultuur, in kennis gesteld van het advies van gedeputeerde staten van de provincie Utrecht,

waarbij gedeputeerde staten negatief adviseert in zake de plaatsing van de Boogbrug over de Lek tussen Vianen en Nieuwegein op de rijksmonumentenlijst.

Bij besluit van 23 augustus 2005, onder kenmerk RW1999235 verzonden aan Vianen en onder kenmerk RW-1999-235A verzonden aan Nieuwegein (verder slechts met het eerste kenmerk aan te duiden), heeft de staatssecretaris besloten het verzoek tot aanwijzing als beschermd monument van de Boogbrug over de Lek te Vianen en te Nieuwegein af te wijzen en het object niet aan te wijzen als beschermd monument.

Bij brief van 29 september 2005 heeft bezwaarde bezwaar gemaakt tegen voormelde besluiten van 23 augustus 2005, kenmerk RW1999235 en kenmerk RW-1999-235A.

BC051650 (voorgeschiedenis, zaak BC041850)

Bij schrijven van 21 oktober 2002 heeft bezwaarde bij de minister een aanvraag tot aanwijzing beschermd monument van de stalen verkeersbrug over de Waal bij Zaltbommel op grond van de Monumentenwet ingediend.

Bij besluit van 13 mei 2004, kenmerk RNO-2002-3075, heeft de staatssecretaris besloten het verzoek tot aanwijzing als beschermd monument van de verkeersbrug over de Waal bij Zaltbommel af te wijzen en het object niet aan te wijzen als beschermd monument.

Bezwaarde heeft tegen voornoemd besluit van 13 mei 2004 bezwaar gemaakt bij brief van 15 juni 2004.

Voormeld bezwaarschrift van 15 juni 2004, bij de commissie geregistreerd onder nummer BC041850, is bij beslissing op bezwaar van 20 september 2004, kenmerk CFI/BGS-2004/105888 M, door de staatssecretaris, op gronden genoemd in het advies van de voorzitter van de Commissie voor de bezwaarschriften van 3 september 2004, niet-ontvankelijk verklaard.

Bezwaarde heeft tegen de beslissing op bezwaar van 20 september 2004, kenmerk CFI/BGS-2004/105888 M, bij brief van 27 oktober 2004 beroep ingesteld bij de Rechtbank Utrecht.

De Rechtbank Utrecht heeft bij uitspraak van 23 maart 2005 (kenmerk SBR 04/2849 BESLU) het door bezwaarde bij brief van 27 oktober 2004 ingestelde beroep tegen de beslissing op bezwaar van 20 september 2004, kenmerk CFI/BGS-2004/105888 M, ongegrond verklaard en voornoemde beslissing in stand gelaten.

Bij brief van 5 mei 2005 heeft bezwaarde tegen voornoemde uitspraak van de rechtbank Utrecht d.d. 23 maart 2005 hoger beroep ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft bij uitspraak van 28 september 2005¹ het hoger beroep ongegrond verklaard en de aangevallen uitspraak bevestigd.

BC051643 en BC051650

Bezwaarde heeft bij brief van 12 augustus 2004 een verzoekschrift bij de minister ingediend om het ensemble van de *12 bruggen van het Rijkswegenplan 1927* bij Unesco voor te dragen als Nederlands Werelderfgoed.

¹ Kenmerk 200503986/1 LJN: AU3377.

Bij brief van 14 oktober 2004 heeft de staatssecretaris aan bezwaarde meegedeeld dat zij, ook na intern overleg met de Directie Cultureel Erfgoed, geen aanleiding ziet van het door Nederland te volgen beleid bij het Werelderfgoed af te wijken.

Bezwaarde heeft vervolgens bij brief van 29 september 2005 de staatssecretaris verzocht een uitzondering te maken op de *tijdelijke beleidsregel aanwijzing beschermd monumenten* en het monument de "de 12 stalen bruggen over de grote rivieren" gebouwd in het kader van het Rijkswegenplan 1927 aan te wijzen als beschermd rijksmonument.

Bij besluit van 13 oktober 2005, kenmerk MS-2005-4338, heeft de staatssecretaris besloten op grond van artikel 4:6 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) de brug over de Waal bij Zaltbommel niet aan te wijzen als beschermd rijksmonument onder verwijzing naar de eerdere afwijzende beschikking d.d. 13 mei 2004.

De staatssecretaris heeft vervolgens bij besluit van 17 oktober 2005, kenmerk MS-2005-4340, besloten op grond van artikel 4:6 van de Awb de brug over de Lek bij Vianen niet aan te wijzen als beschermd rijksmonument onder verwijzing naar de eerdere afwijzende beschikking d.d. 23 augustus 2005.

Bij brief van 21 november 2005 heeft bezwaarde bezwaar gemaakt tegen voornoemd besluit van 13 oktober 2005, kenmerk MS-2005-4338.

Bij brief, die eveneens gedateerd is op 21 november 2005, heeft bezwaarde bezwaar gemaakt tegen voormeld besluit van 17 oktober 2005, kenmerk MS-2005-4340.

Bij brieven van 27 en 28 februari 2006 zijn namens de staatssecretaris twee ambtsberichten aan de commissie toegezonden, te weten één ambtsbericht inzake zaaknummer BC051650 en één ambtsbericht inzake zaaknummers BC051532 en BC051643.

Bij brief van 13 februari 2006 heeft bezwaarde met betrekking tot het besluit d.d. 13 oktober 2005 (kenmerk MS-2005-4338) een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening ingediend bij de voorlopige voorzieningenrechter van de Rechtbank Utrecht.

Bij uitspraak van 28 maart 2006 heeft de voorlopige voorzieningenrechter van de rechtbank Utrecht het voornoemde verzoek van bezwaarde d.d. 13 februari 2006 toegewezen, in die zin dat het besluit van de staatssecretaris van 13 oktober 2005 wordt geschorst tot zes weken nadat de staatssecretaris een primaire beslissing heeft genomen ten aanzien van de aanvraag van 29 september 2005 voorzover die ertoe strekt de 12 bruggen als groep aan te wijzen als beschermd monument.

Op 19 april 2006 heeft de commissie, in tegenwoordigheid van mr. C.A.M. van Weerelt als secretaris, een hoorzitting gehouden. Namens bezwaarde hebben mr. E.D.M. Verboom en W.J. van Sijl in het bijzijn van L.S. Murk, H.L.B.M. Wijnen en B.J.C. Rietveld – Alsbacht een nadere toelichting gegeven. Namens de eigenaren hebben R.J.T. Smit (Rijkswaterstaat, dir. Oost-Nederland) en mr. drs. A.H. Bruggeman (Rijkswaterstaat, dir. Utrecht) in het bijzijn van S. Thoolen (Rijkswaterstaat, dir. Utrecht) het woord gevoerd. Namens de staatssecretaris hebben M.J. Sypkens Smit (RdMz) en mr. B.M. Kocken (RdMz) een nadere toelichting gegeven.

Het verslag van de hoorzitting is aan dit advies gehecht en wordt hier als ingelast beschouwd.

Toepasselijke regeling

Te dezen zijn van toepassing:

- de Monumentenwet 1988, in het bijzonder artikel 3;
- de Algemene wet bestuursrecht

Standpunt van bezwaarde

Ten aanzien van het besluit d.d. 23 augustus 2005

Bezwaarde voert met betrekking tot het besluit van 23 augustus 2005 aan dat financiële gevolgen volgens haar geen criterium kunnen en mogen zijn bij beoordeling van een monument en dat deze derhalve als argument ondergeschikt dienen te zijn aan de criteria inzake monumentwaardigheid. Bezwaarde is van mening dat de boogbrug over de Lek bij Vianen wel degelijk functioneel gemaakt kan worden door de sneltram van Nieuwegein naar Vianen over de boogbrug te laten rijden. Voornoemde boogbrug is volgens bezwaarde niet alleen bijzonder maar tevens in hoge mate belangrijk wegens haar zeldzaamheid. De Nederlandse Bruggen Stichting heeft in haar Waarderingsrapport dit criterium als zodanig gewaardeerd. De landschappelijke waarde van de boogbrug is weliswaar veranderd doch naar de mening van bezwaarde niet verminderd.

De boogbrug bij Vianen is de eerste grote boogbrug met bogen die zijn uitgevoerd als kokers. De boogbrug is onlosmakelijk verbonden aan het Rijkswegenplan 1927 (hierna: RWP 1927) en houdt de herinnering aan dit plan levend. De boogbrug maakt met 11 andere bruggen onderdeel uit van een Hollandse geografische identiteit van de rivierendelta. De brug toont volgens bezwaarde innovaties in de Nederlandse historie van de bruggenbouw, vormt met de nieuwe bruggen een uniek samenhangend lokaal ensemble en is door de vernielingen in de Tweede Wereldoorlog geschiedkundig van belang. Het feit dat de brug een Nederlands fabrikaat is, dat er een speciaal bruggenbureau en een vooraanstaand hoofdingenieur aan verbonden zijn, geeft de brug cultuurhistorische waarde.

Ten aanzien van het advies van de gemeenten voert bezwaarde aan dat de financiële gevolgen voor onderhoud en de onzekerheid over het hergebruik ertoe hebben geleid dat beide gemeenten bij krappe meerderheid een negatief advies hebben gegeven. Beide argumenten zijn echter volgens bezwaarde oneigenlijk bij het beoordelen van een monument.

Bezwaarde merkt voorts op dat het argument van de Raad voor Cultuur dat drie beschermde boogbruggen als tastbare herinnering voldoende zouden moeten zijn, achterhaald is. Nieuwe inzichten tonen naar de mening van bezwaarde aan dat de 12 bruggen als groep en ensemble internationale en nationale betekenis hebben en als zodanig als geheel beschermd dienen te worden.

Ten aanzien van de besluiten d.dis 13 en 17 oktober 2005

Bezwaarde voert aan dat in de bestreden beslissingen van 13 respectievelijk 17 oktober 2005, kenmerk MS-2005-4338 respectievelijk MS-2005-4340, wordt miskend dat de eerdere aanvragen van 12 december 1999 en 23 oktober 2002 uitsluitend verzoeken betroffen om de individuele bruggen over onderscheidenlijk de Lek bij Vianen en de Waal bij Zaltbommel aan te wijzen als beschermd rijksmonument, terwijl de aanvraag die tot de voornoemde bestreden besluiten heeft geleid het verzoek betrof om het complex bestaande uit de 12 stalen bruggen over de grote rivieren, gebouwd in het kader van het Rijkswegenplan 1927, als beschermd monument aan te wijzen. Bezwaarde meent derhalve dat de bestreden besluiten d.dis 13 en 17 oktober 2005 niet in stand kunnen blijven, nu de afwijzing slechts is gebaseerd op het in artikel 4:6 van de Awb gestelde. Bezwaarde is van mening dat alsnog inhoudelijk op haar aanvraag dient te worden beslist.

Voor het overige zij hier verwezen naar het bezwaarschrift van 29 september 2005 en de onderscheiden bezwaarschriften van 21 november 2005, het verslag van de hoorzitting en de pleitnotities.

Standpunt van de eigenaar

Boogbrug over de Lek bij Vianen

De eigenaar, zijnde de Staat der Nederlanden (voor wie voor deze optreedt de minister van Verkeer en Waterstaat / Rijkswaterstaat Utrecht), merkt op dat de brug over de Lek sinds enkele jaren buiten gebruik is. Door de bouw van een tweetal nieuwe Lekbruggen heeft de boogbrug haar functie verloren. Aan het besluit om voornoemde nieuwe bruggen te bouwen lag ten grondslag de overweging dat met herstel en onderhoud van de boogbrug hoge kosten gemoeid waren. Ook in de studie "Traject Oudenrijn-Deil" is geen functie meer voorzien voor de onderhavige boogbrug. Teneinde te waarborgen dat de brug bij instandhouding geen gevaar zal vormen voor de omgeving zijn hoge onderhoudskosten noodzakelijk. Gelet op de hoge kosten voor de instandhouding van een brug buiten functie, is de eigenaar van mening dat haar belang in het kader van de aan de besluitvorming voor aanwijzing ten grondslag liggende belangenafweging dient te prevaleren boven het belang van monumentenzorg.

De eigenaar merkt voorts op dat het aan de staatssecretaris is een verzoek tot aanwijzing als beschermd monument te beoordelen. Zij is evenwel van mening dat de boogbrug bij Vianen geen aanvulling vormt op het reeds van rijkswegen beschermd bestand van vergelijkbare bruggen.

Verkeersbrug over de Waal bij Zaltbommel

De eigenaar, eveneens zijnde de Staat der Nederlanden (voor wie voor deze optreedt de minister van Verkeer en Waterstaat / Rijkswaterstaat Oost), is van mening dat ten behoeve van de doorstroming van het verkeer over de A2 op termijn de aanleg van een tweede brug naast de Martinus Nijhoff-brug noodzakelijk zal zijn. Bij het verkeerskundig ontwerp en de bouw van de Martinus Nijhoff-brug is met dit gegeven al rekening gehouden en is deze tweede brug geprojecteerd op de plaats waar nu de te slopen verkeersbrug is gelegen. Aanleg aan de andere kant van de Martinus Nijhoff-brug stuit op geluidtechnische en milieutechnische bezwaren met het oog op de bebouwing van Zaltbommel en Waardenburg. Inmiddels is de toestand van de verkeersbrug onder meer als gevolg van corrosie zodanig slecht dat de veiligheid van het scheepvaartverkeer in het gedrang komt. Indien de sloop langere tijd wordt uitgesteld zullen kostbare maatregelen moeten worden getroffen om gevaar en schade te voorkomen. De typische vakwerkconstructie van de verkeersbrug is ook terug te vinden in de naastgelegen spoorbrug en wordt daarmee behouden.

Voor het overige zij hier verwezen naar het verslag van de hoorzitting en de pleitnotities.

Standpunt van de staatssecretaris

Na een uiteenzetting van de feiten en wet- en regelgeving is namens de staatssecretaris – samengevat – het volgende aangevoerd.

Ten aanzien van het besluit d.d. 23 augustus 2005

Naar mening van de staatssecretaris komt de boogbrug over de Lek bij Vianen niet voor rijksbescherming in aanmerking, omdat deze brug ten opzichte van het reeds van rijkswegen beschermde bestand aan boogbruggen geen onmiskenbare meerwaarde vormt. Uitgangspunt bij de selectie van bruggen is dat deze alleen worden geselecteerd op hoofdcategorieën van constructie. Subcategorieën worden niet apart vertegenwoordigd. Enkel in geval een bepaalde subcategorie op meerdere belangrijke punten afwijkt van de

hoofdcategorie, kan aanleiding bestaan om een brug uit deze subcategorie binnen de hoofdcategorie afzonderlijk te beschermen. De boogbrug over de Lek bij Vianen behoort tot de hoofdcategorie boogbruggen. Voor de boogbruggen geldt dat de bestaande selectie voldoet. Van de hoofdcategorie boogbruggen zijn, voor zover het gaat om bruggen uit het RWP 1927, reeds drie bruggen beschermd op rijksniveau.

Het criterium van de zeldzaamheid is in de afweging betrokken. De boogbrug is weliswaar zeldzaam, maar dit enkele gegeven vormt geen aanleiding om de brug te beschermen op rijksniveau.

Ten aanzien van het RWP 1927 is in het bestreden besluit volgens de staatssecretaris overwogen dat het feit dat de onderhavige brug hiervan onderdeel uitmaakt, bijdraagt aan de cultuurhistorische waarde, maar dat van het RWP 1927 al drie bruggen van rijkswege zijn beschermd en derhalve het belang van het RWP 1927 met de bestaande selectie voldoende is vertegenwoordigd. Naar de mening van de staatssecretaris dienen de bruggen van het RWP 1927 voornamelijk op hun intrinsieke waarden beoordeeld te worden en geeft het RWP 1927 slechts een cultuurhistorische meerwaarde aan de bruggen.

De oorspronkelijke visuele waarde van de boogbrug is volgens de staatssecretaris verminderd door de aanleg van de dubbele nieuwe brug. Doorslaggevend bij de keuze voor de volwandige bogen waren de esthetische kwaliteiten. De bij het ontwerp van de boogbrug beoogde rustige vormgeving wordt thans verstoord door de dubbele wegdekken en door een wirwar aan pijlers onder de bruggen. Overigens heeft ook de aanleg van de fietsstroken de visuele waarde aangetast nu deze fietsstroken het zicht wegnemen op de trekbanden en de boogaanzetten.

Ten aanzien van de adviezen van de gemeenten Vianen en Nieuwegein is namens de staatssecretaris aangevoerd dat haar niet is gebleken dat de gemeenten niet in redelijkheid tot de uitgebrachte adviezen hebben kunnen komen. In het kader van de besluitvorming omtrent de aanwijzing als beschermd monument is vooral het advies van de gemeenteraad van groot belang. Feit is dat de twee gemeenteraden hebben besloten tot een negatief advies. Wat hierbij precies de stemverhouding is geweest doet volgens de staatssecretaris niet terzake. Ook de financiële gevolgen hebben geen of althans geen doorslaggevende rol gespeeld in de adviezen. De financiële en/of economische aspecten zijn verder ook niet in de besluitvorming betrokken en dus geen reden zijn voor de afwijzing.

Ook de omstandigheid dat de boogbrug in de Tweede Wereldoorlog is verwoest, maakt deze brug volgens de staatssecretaris niet bijzonder. Voor vrijwel alle bruggen over de grote rivieren geldt dat deze in de Tweede Wereldoorlog zijn vernield. Het feit dat de onderhavige brug van Nederlands fabrikaat is, maakt deze brug evenmin bijzonder. Er zijn meer bruggen (vooral sinds het RWP 1927) van Nederlandse makelij.

Ten aanzien van de besluiten d. dis 13 en 17 oktober 2005

Het verzoek om aanwijzing van 29 september 2005 is aangemerkt als afzonderlijke verzoeken om aanwijzing van de negen bruggen uit het RWP 1927, die nog niet op rijksniveau zijn beschermd, en vervolgens afgewezen op grond van artikel 4:6 van de Awb. De reden dat het verzoek wordt aangemerkt als afzonderlijke verzoeken om aanwijzing van de negen bruggen uit het RWP 1927 is dat geen aanleiding bestaat om het RWP 1927 als zodanig als uitgangspunt voor bescherming te nemen.

Het idee om de 12 bruggen uit het RWP 1927 als groep te beschouwen is niet aan te merken als een nieuw feit op grond waarvan de bruggen over de Lek bij Vianen en over de Waal bij Zaltbommel zouden moeten worden aangewezen als beschermd rijksmonument. Het RWP 1927 is volgens de staatssecretaris niet aan te merken als een nieuw gebleken feit en/of veranderde omstandigheid, omdat dit aspect immers bij de afweging ten tijde van de besluiten van 13 mei 2004 en 23 augustus 2005 al is meegenomen. Reeds in de verzoeken tot aanwijzing van 12 december 1999 en 23 oktober 2002 heeft bezwaarde het over het RWP 1927. In de afwijzende besluiten van 13 mei 2004 en 23 augustus 2005 ligt naar de mening van de staatssecretaris

vervolgens besloten het oordeel dat het RWP 1927 als totaalstructuur niet als uitgangspunt voor eventuele bescherming kan dienen.

Voor het overige zij hier verwezen naar de ambtsberichten van 27 en 28 februari 2006, het verslag van de hoorzitting en de pleitnotitie.

Overwegingen van de commissie

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

De onderscheiden brieven van de staatssecretaris van 23 augustus 2005, kenmerk RW1999235 alsmede van 13 en 17 oktober 2005, kenmerk MS-2005-4338 respectievelijk kenmerk MS-2005-4340, bevatten elk een besluit waartegen ingevolge de Awb bezwaar kan worden gemaakt.

De brief van 23 augustus 2005 bevat het besluit waarbij de staatssecretaris het verzoek van bezwaarde tot aanwijzing als beschermd monument van de boogbrug over de Lek te Vianen en te Nieuwegein heeft afgewezen en dus het object niet heeft aangewezen als beschermd monument.

De brief van 13 oktober 2005 betreft een besluit waarbij de staatssecretaris bezwaarde heeft meegedeeld dat zij heeft besloten op grond van artikel 4:6 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) de brug over de Waal bij Zaltbommel niet aan te wijzen als beschermd rijksmonument onder verwijzing naar haar eerdere afwijzende beschikking d.d. 13 mei 2004.

De brief van 17 oktober 2005 betreft een besluit waarbij de staatssecretaris bezwaarde heeft meegedeeld dat zij heeft besloten op grond van artikel 4:6 van de Awb de brug over de brug over de Lek bij Vianen en Nieuwegein niet aan te wijzen als beschermd rijksmonument onder verwijzing naar haar eerdere afwijzende beschikking d.d. 23 augustus 2005.

Het belang van bezwaarde als stichting die thans, blijkens de laatstelijk op 17 februari 2005 verleden statutenwijziging, onder meer als statutaire doelstelling heeft het behouden van de 12 bruggen over de grote rivieren die gebouwd zijn in het kader van het Rijkswegenplan 1927, het onder de aandacht brengen van de waarden en de schoonheid van deze bruggen en in dit verband blijkens de diverse stukken feitelijk werkzaam is, is een belang als bedoeld in artikel 1:2, derde lid Awb bij de bestreden besluiten. Aangezien de bezwaren voorts tijdig zijn ingediend, is bezwaarde ontvankelijk in haar bezwaar tegen voornoemde besluiten.

Ten aanzien van de inhoud van het bezwaar

Algemeen

Ingevolge artikel 3, eerste lid, van de Monumentenwet 1988 kan de minister, in casu de staatssecretaris, al dan niet op verzoek van belanghebbenden, onroerende monumenten aanwijzen als een beschermd monument.

De wet verstaat onder monumenten onder meer alle vóór ten minste vijftig jaar vervaardigde zaken, die van algemeen belang zijn wegens schoonheid, betekenis voor de wetenschap of cultuurhistorische waarde (artikel 1, onder b, ten eerste, van de Monumentenwet 1988). De vraag of een object van voldoende algemeen belang is hangt van verschillende factoren af. Onder meer moet dan gedacht worden aan ouderdom, kunsthistorische betekenis, architectonische bijzonderheden, de vraag of er meer exemplaren van bestaan, de ligging en de functie welke het gebouw in het verleden dan wel in het heden nog vervult.

Het uitgangspunt van de in de Monumentenwet 1988 vervatte aanwijzingsprocedure is primair gelegen in de beoordeling of de aanwezige monumentale waarden bescherming rechtvaardigen. Is eenmaal vastgesteld dat inderdaad sprake is van voldoende monumentale waarde van het object om aanwijzing te rechtvaardigen, dan moet, alvorens tot aanwijzing wordt overgegaan, worden bezien of zwaarwegende andere belangen een afwijzing in de weg staan.

Voordat de staatssecretaris terzake een besluit neemt, dient zij op grond van artikel 3, tweede lid, van de Monumentenwet 1988 advies te vragen aan de raad van de gemeente waarin het monument is gelegen en, indien een monument gelegen is buiten de bebouwde kom, ook aan gedeputeerde staten van de provincie.

Ingevolge het derde en vierde lid van artikel 3 van de Monumentenwet 1988 stellen Burgemeester en Wethouders degene die in de kadastrale registratie als eigenaar en beperkt gerechtigde staan vermeld, de hypothecaire schuldeisers en, indien om aanwijzing is verzocht, de verzoeker(s), in de gelegenheid zich te doen horen. Op grond van het zesde lid van voornoemd artikel beslist de staatssecretaris, de Raad voor Cultuur gehoord, binnen tien maanden na de datum van de verzending van de adviesaanvraag aan de gemeenteraad, dan wel indien om aanwijzing is verzocht, binnen tien maanden na ontvangst van dat verzoek.

Uit de memorie van toelichting blijkt dat aan de inbreng van lagere overheden groot belang wordt gehecht. Slechts op zwaarwegende gronden zal de staatssecretaris van hun adviezen kunnen afwijken. Hiervoor is gekozen, opdat op lokaal niveau de belangen zullen worden afgewogen en opdat op dat niveau belanghebbenden en particuliere (monumenten-) organisaties in staat worden gesteld in het openbaar invloed uit te oefenen op de besluitvorming.

Dat neemt niet weg dat ingevolge vaste jurisprudentie², de staatssecretaris bij de uitoefening van haar bevoegdheid een eigen afweging dient te maken, waarbij zij niet alleen het advies van de gemeenteraad, maar ook dat van de Raad voor Cultuur en, voor zover van toepassing, van gedeputeerde staten dient te betrekken.

Op 23 juli 2004 is in werking getreden de Tijdelijke beleidsregel aanwijzing beschermde monumenten³ (hierna: Tijdelijke beleidsregel), onder gedeeltelijke intrekking van de Beleidsregels aanwijzing beschermde monumenten op verzoek⁴ (hierna: Beleidsregels). Ingevolge artikel 6 juncto artikel 5, aanhef en onder a, van voornoemde Tijdelijke beleidsregel blijft het aanwijzingsbeleid zoals uiteengezet in de Beleidsregels van toepassing in de gevallen waarin de procedure omtrent aanwijzing als beschermd monument vóór inwerkingtreding van de Tijdelijke beleidsregel is gestart. In de Beleidsregels heeft de staatssecretaris nader geregeld hoe zij van de haar op grond van de Monumentenwet 1988 toegekende discretionaire bevoegdheid gebruik zal maken in die gevallen waarin door belanghebbende een aanwijzingsverzoek wordt ingediend. Ingevolge artikel 7 van de Tijdelijke beleidsregel is voornoemde Tijdelijke beleidsregel met ingang van 1 januari 2006 vervallen.

Op 1 januari 2006 is in werking getreden de Tijdelijke beleidsregel aanwijzing beschermde monumenten 2006 (Stcrt. 22 december 2005, nr. 249) (hierna: Tijdelijke beleidsregel 2006).

In de artikelen 2, 3 en 4 van deze beleidsregel is – kort samengevat – een aangescherpt aanwijzingsbeleid neergelegd. Ingevolge artikel 5 van de Tijdelijke beleidsregel 2006 zijn de artikelen 2, 3 en 4 evenwel niet van toepassing op een monument, ten aanzien waarvan vóór 23 juli 2004 de aanwijzingsprocedure is gestart, of ten aanzien waarvan

² ABRvS, 21 november 2001, nr. 200101258/1

³ Stcrt. 2004, nr. 137

⁴ Stcrt. 2000, nr. 39

door of namens de minister bij belanghebbenden dan wel provincie of gemeente het gerechtvaardigde vertrouwen is gewekt, dat het zal worden aangewezen. Ingevolge het tweede lid van artikel 8 blijft overeenkomstige toepassing van artikel 3 achterwege, indien de wijziging naar het oordeel van de minister van ondergeschikte betekenis is of indien de wijziging betreft het doorhalen van de inschrijving van een monument dat is teniet gegaan.

Ingevolge artikel 4:6, eerste lid, van de Awb is de aanvrager, indien na een geheel of gedeeltelijk afwijzende beschikking een nieuwe aanvraag wordt gedaan, gehouden nieuwe gebleken feiten of veranderde omstandigheden te vermelden. Het tweede lid van voornoemd artikel bepaalt dat wanneer geen nieuw gebleken feiten of veranderde omstandigheden worden vermeld, het bestuursorgaan zonder toepassing te geven aan artikel 4:5 van de Awb de aanvraag kan afwijzen onder verwijzing naar zijn eerdere afwijzende beschikking.

Ten aanzien van het bestreden besluit d.d. 23 augustus 2005 (BC051532)

Op het moment van aanwijzing gold de Tijdelijke beleidsregel. Op grond van artikel 5, aanhef en onder a, in samenhang met artikel 6, van deze Tijdelijke beleidsregel was in onderhavig geval echter nog van toepassing het aanwijzingsbeleid zoals uiteengezet in de Beleidsregels, aangezien de procedure omtrent aanwijzing als monument vóór de inwerkingtreding van de Tijdelijke beleidsregel is gestart. De adviesaanvragen aan de betreffende gemeenten, gedeputeerde staten en de Raad voor Cultuur alsmede de mededelingen van deze adviesaanvragen zijn immers al op 20 april 2000 en 31 mei 2000 door de RdMz toegezonden aan de betreffende partijen. De staatssecretaris heeft bij *het bestreden besluit* toepassing gegeven aan artikel 3, tweede lid, juncto artikel 2, tweede lid, aanhef en onder a, van de Beleidsregels.

Ingevolge artikel 7:11 van de Awb is de staatssecretaris gehouden in bezwaar het primair besluit volledig te heroverwegen, waarbij dient te worden getoetst aan de toepasselijke wettelijke voorschriften, zoals die ten tijde van de heroverweging luiden. In deze zaak dient *de beslissing op het bezwaarschrift van 29 september 2005* derhalve te worden gebaseerd op de op 1 januari 2006 in werking getreden Tijdelijke beleidsregel 2006.

Ingevolge artikel 5 van voornoemde Tijdelijke beleidsregel 2006 zijn de artikelen 2, 3 en 4 in casu niet van toepassing, nu de aanwijzingsprocedure met betrekking tot de Boogbrug over de Lek bij Vianen vóór 23 juli 2004 is gestart. Gelet op het feit dat de staatssecretaris ten aanzien van de toepassing van de Tijdelijke beleidsregel 2006 geen overgangsbepalingen heeft vastgesteld, de Tijdelijke beleidsregel is vervallen en de Beleidsregels zijn ingetrokken, is er naar het oordeel van de commissie de facto geen sprake van vigerend beleid voor gevallen als het onderhavige. De beoordeling van het bestreden besluit dient derhalve uitsluitend aan de hand van artikel 3 Monumentenwet 1988 plaats te vinden, zoals de commissie reeds eerder⁵ in een geval als het onderhavige heeft overwogen.

Het bovenstaande neemt niet weg dat in de optiek van de commissie, nu artikel 3 Monumentenwet 1988 een discretionaire bevoegdheid bevat, ook ten aanzien van objecten waarvan de aanwijzingsprocedure voor voormelde datum is gestart, de beleidsvrijheid van de staatssecretaris om al dan niet aan te wijzen onverlet blijft. Dat betekent dan ook dat, zeker waar de staatssecretaris op redelijke gronden een terughoudend aanwijzingsbeleid wenst te voeren, dit haar op zich vrij staat, ook ten aanzien van deze objecten. Er is immers geen verplichting tot aanwijzing en ook in die zin kan er alle reden zijn om in die gevallen, waarin een voorgedragen object mogelijk

⁵ Advies van de commissie van 8 februari 2006 in zake BC051521 en BC051522.

wel enige, maar geen uitzonderlijke monumentale waarde heeft, van aanwijzing af te zien.

Met betrekking tot de procedure die geleid heeft tot de gemeentelijke adviezen, heeft de commissie geconstateerd dat de betreffende gemeenten belanghebbenden in de gelegenheid hebben gesteld hun zienswijzen kenbaar te maken. Dat de weging van de door belanghebbenden aangevoerde argumenten door de gemeenteraden van de gemeenten Vianen en Nieuwegein tot een ander besluit heeft geleid dan door bezwaarde gewenst, doet aan het vorenstaande niet af. De commissie wijst in dat kader er nog op dat de financiële gevolgen van het onderhoud en de onzekerheid van het hergebruik geen, althans geen doorslaggevende, rol hebben gespeeld in de adviezen. Terzijde merkt zij op dat voor de staatssecretaris het advies zelf van belang is en dat daarbij niet relevant is of dit door de gemeenteraad met al dan niet grote meerderheid is vastgesteld. Met betrekking tot de opmerking van bezwaarde dat het opmerkelijk is dat de raad van de gemeente Nieuwegein over de boogbrug in perspectief van de "12 bruggen van het RWP 1927" geen uitspraak doet en dat hieruit de beperkte deskundigheid van een gemeente blijkt wanneer er een monument van nationale waarde in het geding is, overweegt de commissie dat in het raadsvoorstel d.d. 14 september 2004 onmiskenbaar wordt gesteld dat de gemeente Nieuwegein, na kennis te hebben genomen van het advies van de Monumentencommissie, besloten heeft zich te beperken tot een uitspraak over de Boogbrug zelf. Dat de stand van zaken met betrekking tot de andere 11 bruggen, die zijn gebouwd in het kader van het RWP 1927, de raad aanleiding geeft om als gemeente geen uitspraak te doen over de brug in perspectief van het RWP 1927 en dat de gemeenteraad zich dus beperkt tot de individuele brug die (deels) in zijn gemeente gelegen is en om de aanwijzing waarvan zijn advies is gevraagd, maakt naar het oordeel van de commissie niet dat de gemeenteraad een beperkte deskundigheid bezit ten aanzien van het beoordelen van de monumentale waarde van een object. Dit argument kan dus geenszins doel treffen. En wat hier verder ook van zij, voorts strekken ook alle andere adviezen tot afwijzing van het verzoek.

De staatssecretaris heeft in het onderhavige geval, acht slaand op alle uitgebrachte en naar strekking overeenkomende adviezen, een integrale afweging heeft gemaakt, die geleid heeft tot de conclusie dat de monumentale waarden van de Boogbrug geen aanwijzing op rijksniveau rechtvaardigen. In (de bijlage bij) de bestreden besluiten van 23 augustus 2005 heeft de staatssecretaris ruimschoots beargumenteerd aangegeven om welke redenen de Boogbrug geacht wordt onvoldoende zelfstandige monumentale waarde te bezitten. Over dit laatste wordt volledigheidshalve nog het volgende opgemerkt.

Gebleken is dat de onderhavige brug behoort tot de hoofdcategorie van (stalen) boogbruggen. Uitgangspunt bij de selectie van bruggen is, zoals in het ambtsbericht uiteengezet, dat deze alleen worden geselecteerd op hoofdcategorie van constructie en dat in beginsel geen aparte vertegenwoordiging van subcategorieën plaatsvindt. De onderhavige brug (verder: de Boogbrug) is een variant op het veel voorkomend type van boogbrug met trekband, waarvan exemplaren uit het RWP 1927, zoals de brug bij Zwolle en Hendrik-Ido-Ambacht, beschermd zijn. Daarnaast is nader toegelicht dat de Boogbrug technisch-constructief niet vernieuwend is. Het gebruik van stalen kokers als constructiedeel is voornamelijk ingegeven door vormgevingsaspecten en is op zich geen nieuwe vinding. De oorspronkelijke visuele waarde van de brug is verminderd door de aanleg van de dubbele nieuwe brug. Voor zover, zoals door bezwaarde is betoogd, al aangenomen dient te worden dat deskundigen erkend hebben dat de nieuwe bruggen voor een prachtig zijaanzicht zorgen, is de commissie van oordeel dat eventuele - visuele - kwaliteiten, die deze deskundigen - anders dan de gemeente Vianen - thans in de combinatie van deze brug met de nieuwe bruggen ontwaren, geheel los staan van de monumentale waarde van de Boogbrug en derhalve deze waarde niet kunnen ondersteunen. Daarnaast is gebleken dat de oorspronkelijke architectonische kwaliteit van de brug door de aanleg van de fietspaden ter weerszijden van de brug in de jaren 60

van de vorige eeuw aanzienlijk en praktisch onherstelbaar is aangetast. Gelet hierop is de conclusie van de staatssecretaris dat de Boogbrug *onvoldoende* zelfstandige monumentale waarde bezit, die aanwijzing niet rechtvaardigt, niet onzorgvuldig. Dat de Boogbrug enige cultuurhistorische waarde vertegenwoordigt, zoals ook door de staatssecretaris in de bestreden besluiten wordt erkend, doet hier niet aan af. Ten opzichte van het reeds van rijkswege beschermde bestand aan boogbruggen, geeft deze brug geen onmisbare meerwaarde.

Dat naar de mening van bezwaarde de buiten de bogen geplaatste fietsstroken afgebroken kunnen worden, doet evenmin aan het vorenstaande af, nu immers bij de aanwijzing als rijksmonument de staat van het object, zoals die ten tijde van de aanwijzing is als uitgangspunt dient te gelden. Ook de omstandigheid dat het object nog herbestemd kan / zou kunnen worden speelt geen rol in de aanwijzingsprocedure van de Boogbrug, omdat in voornoemde procedure enkel de monumentale waarde van het object van belang is.

Met betrekking tot de stelling van bezwaarden dat de Boogbrug als eerste in zijn soort alsmede als onderdeel van de 12 bruggen van het RWP 1927 beschermd dient te worden, overweegt de commissie dat de staatssecretaris, gelet op het aantal reeds beschermde in het kader van het RWP 1927 gebouwde boogbruggen, tot het oordeel kon komen dat de bescherming van het fenomeen Boogbrug en de ontwikkeling op dat gebied reeds voldoende worden gewaarborgd. De rijksmonumentenlijst hoeft naar het oordeel van de staatssecretaris niet een volledige weergave van de hele ontwikkeling c.q. geschiedenis van het RWP 1927 te geven. Daarenboven is het volgens de staatssecretaris geenszins mogelijk noch wenselijk om van ieder type boogbrug in elke mogelijke subcategorie een exemplaar op de rijksmonumentenlijst op te nemen. In dat kader wijst de commissie nog op de slotaanbeveling van het Waarderingsrapport "Verkeersbrug over de Lek bij Vianen" van de Nederlandse Bruggen Stichting (NBS), waarin de NBS heeft aanbevolen de waardering in samenhang te zien met de waardering van de overige, in het kader van het RWP 1927 gebouwde bruggen, waarna in overleg met de beheerder *een aantal bruggen* worden geselecteerd. Het voorgaande maakt naar het oordeel van de commissie eveneens dat de staatssecretaris niet onzorgvuldig handelde door de Boogbrug niet aan te wijzen als beschermd monument.

Ten aanzien van de opmerking van bezwaarde dat de belangen en bezwaren, die de Staat, voor deze de Minister van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat Utrecht, heeft neergelegd in de brief d.d. 2 november 1998 te bestrijden zijn, overweegt de commissie dat gebleken is dat de in voornoemde brief, die bezwaarde in het kader van het verzoek tot aanwijzing heeft overgelegd, genoemde problematiek van onderhoudswerkzaamheden en de kosten van renovatie in het geheel niet zijn meegewogen bij de vraag naar de monumentwaardigheid van de boogbrug. Belangen als deze zouden hooguit aan de orde kunnen komen indien is geconcludeerd dat er voldoende monumentale waarde bestaat voor aanwijzing en vervolgens, gegeven deze monumentwaardigheid, de vraag aan de orde is of zwaarwegende belangen zich dan tegen de aanwijzing zouden verzetten; maar zover is het hier niet gekomen.

De commissie is tenslotte van oordeel dat bezwaarde wordt gevolgd in haar opmerking dat het jaartal 1947 niet vermeldenswaardig is, nu na afloop van de Tweede Wereldoorlog de montage van de boog in september 1948 begon en in december 1948 werd afgerond.

Ten aanzien van de bestreden besluiten d.d. 13 en 17 oktober 2005

Gelet op de uitspraak van de voorzieningenrechter van de rechtbank Utrecht d.d. 28 maart 2006, waarin is geoordeeld dat de staatssecretaris op de aanvraag van 29 september 2005, voorzover die ertoe strekt de 12 bruggen als onlosmakelijk geheel aan te merken als beschermd monument, alsnog een primair besluit dient te nemen, concludeert de commissie dat – nu er niet een zodanig primair besluit en daartegen gericht bezwaar voorligt – zij zich niet kan uitlaten over de aanvraag tot het aanwijzen

van het *complex* "de 12 stalen bruggen over de grote rivieren gebouwd in het kader van het RWP 1927" als beschermd rijksmonument d.d. 29 september 2005. De commissie refereert zich aan de uitleg die de voorzieningenrechter ter zake omtrent de aanvraag en het daarover te nemen besluit heeft gegeven.

Zonder op dat te nemen primaire besluit vooruit te willen lopen, maar uitsluitend vanwege de samenhang der dingen die met de onderhavige bestreden besluiten en daartegen gerichte bezwaarschriften aan de orde is, merkt de commissie in dit verband het volgende op. De Monumentenwet 1988 geeft geen omschrijving van het complexbegrip; object van aanwijzing tot bescherming blijft de in artikel 3 van die wet genoemde "onroerende monumenten". In elk geval tot dusver is de aanwijzing van een complex van monumentale zaken altijd geschied bij wat werd aangeduid als "(samenvoeging van) besluiten, waarbij is besloten de [als volgt aan te duiden] onroerende zaak, zomede als samenstellend onderdeel van het complex van onroerende zaken, aan te wijzen als beschermd monument." Zoals de commissie in navolging van de jurisprudentie er steeds in haar adviezen op heeft gewezen, dienen *alle* samenstellende onderdelen als zodanig voldoende monumentale waarde te hebben en is de waarde van het complex in feite gelegen in de meerwaarde die de (onlosmakelijke) samenhang der monumentale objecten vormt. Daarin onderscheidt een zodanige aanwijzing zich overigens ook van die van het beschermde stads- en dorpsgezicht ingevolge artikel 35 van de wet.

Daaruit vloeit naar het oordeel van de commissie dan ook voort dat de aanvraag d.d. 29 september 2005 niet per individuele brug uitgesplitst kan worden zonder over het complex als zodanig te beslissen. Het - gestelde - complex en daarmee de samenstellende elementen als onderdeel van dat complex dient dan ook als zodanig in het kader van het nog te nemen primair besluit te worden beoordeeld. Daarbij heeft gezien het voorgaande te gelden dat alle samenstellende elementen, de 12 individuele bruggen van het RWP 1927, een zelfstandige monumentale waarde dienen te bezitten om tot een aanwijzing van het als groep van 12 bruggen aangeduide complex te kunnen komen. De commissie wijst er nog op dat voor zover de individuele bruggen reeds zijn beoordeeld en die beoordeling in besluiten tot uitdrukking is gebracht, de staatssecretaris deze besluiten bij het nemen van bedoeld primair besluit in ogenschouw kan nemen. Maar de voorgaande overwegingen laten onverlet - daarover kan de commissie zich hier uiteraard niet uitspreken - dat de staatssecretaris zich in dat verband bij wijze van voorvraag ook zal moeten uitspreken of een complexaanwijzing als verzocht überhaupt mogelijk is en zo ja, uit een oogpunt van monumentenbeleid wenselijk.

Op grond van deze overwegingen meent de commissie dat de besluiten van 13 en 17 oktober 2005 geen stand kunnen houden en behoren te worden herroepen. Hiervoor behoeft om reden als aangegeven bij de beslissing op bezwaar geen ander besluit in de plaats te worden gesteld.

Conclusie

Op grond van het bovenstaande adviseert de commissie

- a. het bezwaarschrift d.d. 29 september 2005 van de Stichting Boogbrug Vianen tegen het besluit van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 23 augustus 2005, kenmerk RW1999235, ongegrond te verklaren en het besluit in stand te laten;
- b. de onderscheiden bezwaarschriften d.d. 21 november 2005 tegen de besluiten van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 13 en 17 oktober 2005, kenmerk MS-2005-4338 respectievelijk MS-2005-4340, gegrond te verklaren en de besluiten te herroepen.

brug bij Vianen als sub-object

Het advies is aldus vastgesteld te Zoetermeer, 4 mei 2006 door de Commissie voor de bezwaarschriften bestaande uit mr. C.H. van Alderwegen (voorzitter), mr. A.P. van Putten (extern lid) en mr. M.A. Theuerzeit (ambtelijk lid).

Namens de commissie,
de voorzitter,

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping, sweeping strokes that form a cursive, somewhat abstract shape.

mr. C.H. van Alderwegen